

การพัฒนาาระบบปฏิบัติการฐานข้อมูลด้านการจัดการทรัพย์สิน
ของวัดในประเทศไทย *

DEVELOPMENT OF A DATABASE OPERATING SYSTEM FOR PROPERTY
MANAGEMENT OF MONASTERIES IN THAILAND

พระครูสังฆรักษ์เอกลักษณ์ อชิโต, พระอุดมสิทธินายก (กำพล คุณงกโร)

Phrakhrusangkharak Ekkalak Achito, Phraudomsittinayok (Kumphol Kunungkaro)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: 6401104008@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการทรัพย์สินของวัดในประเทศไทย 2. พัฒนาระบบปฏิบัติการฐานข้อมูลสำหรับการจัดการทรัพย์สินของวัด และ 3. ประเมินประสิทธิภาพและความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อระบบที่พัฒนาขึ้น วิธีดำเนินการวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากพระภิกษุและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพย์สินของวัดจำนวน 390 รูปหรือคน ใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มในการเก็บข้อมูล จากนั้นพัฒนาระบบตามความต้องการของผู้ใช้และประเมินประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 15 ท่าน รวมทั้งประเมินความพึงพอใจโดยผู้ใช้งาน 150 รูปหรือคน

ผลการวิจัยพบว่า 1. วัดส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการจัดการทรัพย์สินแบบดั้งเดิม มีปัญหาการขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและข้อจำกัดด้านเทคโนโลยี 2. ระบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 โมดูลหลัก ได้แก่ องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดศาสนสมบัติ วิธีจัดทำทะเบียนทรัพย์สิน และการลงทะเบียนทรัพย์สิน 3. ผลการประเมินพบว่าระบบมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย=4.65) และผู้ใช้งานมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย=4.54)

คำสำคัญ: การพัฒนา; การบริหารจัดการ; ทรัพย์สินของวัด; ประเทศไทย

Abstract

This research aimed to 1. study the current situation and needs in managing temple assets in Thailand, 2. develop a database operating system for temple asset management, and 3. evaluate the efficiency and user satisfaction of the developed system. The research methodology employed a research and development approach. Data were collected from 390 monks and personnel involved in temple asset management using questionnaires, in-depth interviews, and focus group discussions. The system was then developed based on user requirements. The system's efficiency was evaluated by 15 experts, and user satisfaction was assessed by 150 users.

The research findings revealed that: 1. Most temples still use traditional asset management methods, facing problems such as a lack of expertise and technological limitations. 2. The developed system consists of three main modules: knowledge about religious property management, methods for creating asset registries, and asset registration. 3. The evaluation results showed that the system's efficiency was at a very good level (mean=4.65), and user satisfaction was at the highest level (mean=4.54).

Keywords: Development; Management; Monastic Properties; Thailand

บทนำ

การจัดการทรัพย์สินของพระพุทธศาสนาในปัจจุบันเป็นหน้าที่ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับการศึกษา เสนอแนะในการวางระบบ กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการปฏิบัติการจัดประโยชน์ศาสนสมบัติให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดูแล รักษาและจัดการเกี่ยวกับนิติกรรมและสัญญา การจัดประโยชน์ศาสนสมบัติกลางและวัดร้างในส่วนกลาง รวมถึงการดูแล แนะนำและให้ความช่วยเหลือในการจัดการศาสนสมบัติของวัดที่มีพระสงฆ์ที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจัดประโยชน์ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือ ที่ได้รับมอบหมาย แบ่งงานภายในเป็น 2 งาน คือ 1. งานจัดการศาสนสมบัติกลางและวัดร้าง 2. งานจัดการศาสนสมบัติวัด (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2553)

วัด เป็นสิ่งที่สถาบันสงฆ์ผู้สังคัมไทยเป็นเวลาช้านาน มีบทบาททั้งในด้านการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทั้งเป็นแหล่งศึกษาวิชาความรู้ เป็นโรงเรียนของชาวไทยมาโบราณกาล เป็นโรงพยาบาล เป็นที่พำนักพักใจ และเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม พระเดชพระคุณพระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช) (2551) ได้ให้นิยามคำว่า วัด ไว้ในหนังสือ คำวัด ว่า เป็นคำที่ใช้เรียกสถานที่ทางพระพุทธศาสนาแต่โบราณ เป็นคำเรียกรวมที่ดินและอาคาร เช่น อุโบสถ วิหาร ศาลา กุฏิ ที่ตั้งอยู่บนที่ดินนั้นด้วย ที่ดินวัดและที่ซึ่งขึ้นต่อวัดตามกฎหมายของสงฆ์มี 3 ประเภท 1. ที่วัด หมายถึง ที่ดินที่ตัววัดตั้งอยู่มีอาณาเขตเห็นชัด 2. ที่ธรณีสงฆ์ หมายถึง ที่อันเป็นสมบัติของวัดจะอยู่ที่ไหนก็ตาม 3. ที่กัลปนา ที่ดินนี้ไม่ถาวรตัวพื้นดินถาวรแต่ผลประโยชน์ให้วัดหรือ พระศาสนา

ข้อเสนอแนะที่ควรนำมาใช้ได้ 1. นำเทคโนโลยีสมัยใหม่ และเทคนิคใหม่มาใช้ในการจัดประโยชน์ เพื่อสามารถแก้ปัญหาได้รวดเร็วและตรงกับสภาพความเป็นจริง เช่น ใช้ระบบคอมพิวเตอร์จัดเก็บข้อมูล วางระบบจัดเก็บข้อมูล มีฐานข้อมูลที่ถูกต้องทันสมัยที่สามารถเรียกตรวจสอบ เพื่อวางแผนพัฒนาติดตามเร่งรัดค่าเช่าตลอดจน สัญญาต่าง ๆ ว่าสิ้นสุดสัญญาเวลาใดให้ได้ทันเหตุการณ์ 2. จัดให้มีการศึกษาวิจัย วิเคราะห์การจัดประโยชน์ ความพึงพอใจของผู้เช่าหรืออื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดประโยชน์ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และควรเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานจัดประโยชน์ ด้วยวิธีการต่าง ๆ อาทิ ให้โบนัส ค่าตอบแทนร้อยละ จากรายได้หรือสวัสดิการอื่น ๆ เช่น ที่พักเจ้าหน้าที่ 3. ควรจัดกิจกรรมหรือโครงการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจแก่ผู้เช่าในเรื่องกฎระเบียบการเช่าที่ดิน การปฏิบัติตน เช่น ทำเอกสารแจก หรือจัดโครงการเก็บค่าเช่าแบบสัญญา 4. ติดตามเร่งรัดสัญญาเช่าต่าง ๆ ที่ไม่เป็นธรรม เช่น การให้เช่าช่วง การต่อเติมอาคารสถานที่ผู้เช่าไม่ทำตามระเบียบการเช่า เป็นต้น 5. บริการชำระค่าเช่าของผู้เช่า ให้สะดวก รวดเร็วและเป็นธรรมในหลายช่องทาง เช่น ผ่านธนาคาร ร้านสะดวกซื้อ หรือบริการนอกสถานที่ (พระครูสุนทรวัชรกิจ (บุญธรรม ธมฺมิโก), 2557) ส่วนที่จุดช่องว่างที่ยังขาดคือ การนำแอปพลิเคชัน (Applications) ที่เป็นระบบเพื่อง่ายต่อการตรวจสอบไปใช้ได้จริง ซึ่งจะสามารถตรวจสอบและทำงานด้านการจัดการทรัพย์สินในพระพุทธศาสนาอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างกลไกในการเรียนรู้สำหรับพระสงฆ์ในยุคปัจจุบันและเพื่ออุดช่องว่างในการทำงานในการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาด้านการจัดการทรัพย์สินในพระพุทธศาสนา เพื่อความเป็นระบบ โปร่งใส และตรวจสอบได้ ไม่เกิดข้อครหาหรือการร้องเรียนภายหลัง

ส่วนนวัตกรรมโดยภาพรวม หมายถึง ความคิด การปฏิบัติ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ที่ยังไม่เคยมีใช้มาก่อน หรือเป็นการพัฒนาดัดแปลงมาจากของเดิมที่มีอยู่แล้ว ให้ทันสมัย และใช้ได้ดียิ่งขึ้น เมื่อนำนวัตกรรมมาใช้จะช่วยให้การทำงานนั้นได้ผลดีมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงกว่าเดิม ทั้งยังช่วยประหยัดเวลาและแรงงานได้ด้วยสิ่งสำคัญจะทำให้

เกิดการเปิดโลกทัศน์ที่ก้าวไกล มีพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง แต่ไม่ทิ้งฐานเดิม คือ ฐานของหลักพระธรรมและพระวินัย และที่สำคัญการจะพัฒนาความคิดเชิงนวัตกรรมนั้น สิ่งสำคัญมากอันดับต้น คือ การสร้างเสริม บ่มเพาะ บุคคลากรให้มีเข้าใจการคิดเชิงนวัตกรรมเห็นเป้าหมายวิสัยทัศน์แนวคิดในการสร้างองค์กรนวัตกรรมเช่นเดียวกับผู้นำในองค์กร จนสามารถพัฒนาการทำงาน กระบวนการทำงาน (Process Innovation) ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องจนสามารถต่อยอดเป็นการพัฒนานวัตกรรมทางผลิตภัณฑ์หรือบริการ (Product/Service Innovation) และท้ายสุดคือการพัฒนานวัตกรรมรูปแบบธุรกิจใหม่ ๆ (Business Model Innovation) ได้แต่ในการปกครองคณะสงฆ์อาจจะหมายถึงให้ประชาชนเข้าวัดมากขึ้น การปกครองคณะสงฆ์มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การวิจัยครั้งนี้ว่านวัตกรรมทางการจัดการเชิงพุทธในการจัดการทรัพย์สินของพระพุทธศาสนา เป็นการบูรณาการหลักธรรมและหรือหลักการและวิธีการ แนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินในพระพุทธศาสนาโดยอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่หรือแนวคิดที่สร้างสรรค์สามารถตอบโจทย์ในการแก้ไขปัญหาในปัจจุบันซึ่งทรัพย์สินในทางพระพุทธศาสนามีหลายประเภทด้วยกัน เป็นการจัดทำบัญชีเงินของวัด การก่อสร้างสาธารณูปการต่าง ๆ มีความเป็นเอกเทศ ขาดรูปแบบในการบริหารจัดการที่ชัดเจน กระจุกอยู่กับคน ๆ เดียว หรือกลุ่มเดียวยุ่งยากต่อการตรวจสอบ สลับซับซ้อนในการอธิบายข้อมูลของทรัพย์สินของพระพุทธศาสนาในเวลาที่ต้องการข้อมูลซึ่งจำเป็นต้องสร้างนวัตกรรมอันจะเป็นการประหยัดทรัพยากรต่าง ๆ ที่เป็นการสิ้นเปลือง โดยใช้เหตุแล้ว สามารถสร้างแอปพลิเคชัน (Applications) เพื่อง่ายต่อการตรวจสอบ จัดเก็บข้อมูล และการทำงานครั้งเดียว แต่สามารถรวบรวมงานไว้ได้นานและไม่ต้องกลัวที่ข้อมูลจะเสียหายเพราะระบบในปัจจุบันนี้ สามารถเก็บไว้ในระบบ Google หรือ แอปพลิเคชัน (Applications) ทำงานด้านการจัดการทรัพย์สินในพระพุทธศาสนาอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างกลไกในการเรียนรู้สำหรับพระสงฆ์ในยุคปัจจุบันและเพื่ออุดช่องว่างในการทำงานในการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาด้านการจัดการทรัพย์สินในพระพุทธศาสนา เพื่อความเป็นระบบ โปร่งใส และตรวจสอบได้ ไม่เกิดข้อครหาหรือการร้องเรียนภายหลังที่จะเกิดจากการวิจัยนี้ที่นำมาใช้ในการปกครองคณะสงฆ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาแล้วจึงสามารถขยายไปในพื้นที่อื่นได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้ผู้วิจัยจึงได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมเชิงพุทธสำหรับการจัดการทรัพย์สินของวัดในประเทศไทย ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการทรัพย์สินของวัดในประเทศไทย

2. เพื่อพัฒนาระบบปฏิบัติการฐานข้อมูลสำหรับการจัดการทรัพย์สินของวัดที่มีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน
3. เพื่อประเมินประสิทธิภาพและความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อระบบปฏิบัติการฐานข้อมูลที่พัฒนาขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ร่วมกับการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เพื่อศึกษาและพัฒนาระบบปฏิบัติการเชิงกฎหมายและพระธรรมวินัยสำหรับการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็งในสังคมไทย โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะหลัก

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการทรัพย์สินของวัด ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก

ระยะที่ 2 การพัฒนาระบบปฏิบัติการฐานข้อมูลสำหรับการจัดการทรัพย์สินของวัด ใช้กระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศ (Information System Development Life Cycle: SDLC) ตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการ การออกแบบระบบ การพัฒนาระบบ การทดสอบ จนถึงการนำระบบไปใช้

ระยะที่ 3 การประเมินประสิทธิภาพและความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อระบบปฏิบัติการฐานข้อมูล ใช้การวิจัยเชิงประเมินผล (Evaluation Research) โดยการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ การสำรวจความพึงพอใจ และการสนทนากลุ่ม

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ พระภิกษุในวัดของ 4 จังหวัดที่เป็นตัวแทนภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย รวมทั้งสิ้น 14,887 รูป ประกอบด้วย จังหวัดสมุทรสงคราม (ภาคกลาง) 1,113 รูป จังหวัดเชียงใหม่ (ภาคเหนือ) 4,493 รูป จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ภาคใต้) 1,232 รูป และจังหวัดขอนแก่น (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) 8,049 รูป

2.2 กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ คำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้จำนวน 390 รูป โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของแต่ละจังหวัด

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ รวมทั้งสิ้น 18 รูปหรือคน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มระดับนโยบาย ได้แก่ กรรมการมหาเถรสมาคม 2 รูป เจ้าคณะ

ภาค 2 รูป และผู้บริหารสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ 2 คน กลุ่มระดับจังหวัด ได้แก่ พระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ 4 จังหวัด จำนวน 6 รูป และกลุ่มระดับเครือข่าย ได้แก่ นักกฎหมาย 2 ราย นักวิชาการศาสนา 2 ราย และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี 2 ราย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม สำหรับการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการทรัพย์สินของวัด แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ สภาพปัจจุบันในการจัดการทรัพย์สินของวัด ความต้องการในการพัฒนาระบบโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ครอบคลุมประเด็นนโยบายและแนวทางการจัดการทรัพย์สินของวัด ปัญหาและอุปสรรค ความคิดเห็นต่อการนำเทคโนโลยีมาใช้ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบ

3.3 แบบประเมินประสิทธิภาพของระบบปฏิบัติการฐานข้อมูล พัฒนามาตามหลักการประเมินซอฟต์แวร์ แบ่งการประเมินออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ความถูกต้องของการทำงาน ความสามารถในการใช้งาน ประสิทธิภาพการทำงาน ความปลอดภัย และความสามารถในการบำรุงรักษา

3.4 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งาน แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ครอบคลุมข้อมูลทั่วไป ความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบ ประโยชน์ที่ได้รับ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.5 แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยประเด็นหลัก 7 ข้อ เช่น ประสพการณ์โดยรวมในการใช้งานระบบ ปัญหาและอุปสรรค ข้อดีและประโยชน์ที่ได้รับ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงระบบ

ทั้ง 5 เครื่องมือผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างก่อนนำไปใช้จริง เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นสูง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เริ่มต้นด้วยการขออนุญาตเก็บข้อมูลจากเจ้าคณะจังหวัดทั้ง 4 จังหวัด เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเดินทางไปยังวัดต่าง ๆ เพื่อแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการตอบแบบสอบถาม นอกจากนี้ยังจัดเตรียมแบบสอบถามออนไลน์สำหรับผู้ที่จะตอบผ่านช่องทางดิจิทัล

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 3 กลุ่ม โดยติดต่อประสานงานเพื่อขออนุญาตหมายและส่งประเด็นคำถามหลักให้พิจารณาล่วงหน้า ระหว่างการสัมภาษณ์จะขออนุญาตบันทึกเสียงและจดบันทึกประเด็นสำคัญใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมงต่อครั้ง

4.3 สำหรับการประเมินระบบ จะดำเนินการหลังจากพัฒนาระบบเสร็จสิ้น โดยจัดอบรมการใช้งานระบบ ให้กลุ่มตัวอย่างทดลองใช้งาน 1 เดือน แล้วจึงแจกแบบประเมิน นอกจากนี้จะจัดการสนทนากลุ่มกับตัวแทนผู้ใช้งาน 8-10 ท่าน ใช้เวลา 2-3 ชั่วโมง เพื่อรวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเชิงลึก

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับวิเคราะห์ระดับความคิดเห็น ความต้องการ และความพึงพอใจต่อระบบ

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Inductive Analysis) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ การถอดเทปบันทึกเสียงแบบคำต่อคำ การอ่านข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจภาพรวม การให้รหัสข้อมูล การจัดหมวดหมู่ข้อมูล การหาความเชื่อมโยงระหว่างหมวดหมู่ การตีความและสร้างข้อสรุป และการตรวจสอบความถูกต้องโดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation)

5.3 การบูรณาการผลการวิเคราะห์ หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพแล้ว จะนำผลการวิเคราะห์มาบูรณาการเข้าด้วยกัน โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบและตรวจสอบความสอดคล้องของผลการวิเคราะห์จากทั้งสองวิธี เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่มีความครอบคลุม ลึกซึ้ง และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

การดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีดังกล่าวจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้อง และสามารถนำไปพัฒนาระบบปฏิบัติการฐานข้อมูลสำหรับการจัดการทรัพย์สินของวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของผู้ใช้งานจริง

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการทรัพย์สินของวัดในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า วัดส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีการจัดการทรัพย์สินแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะการจดบันทึกด้วยมือ (ร้อยละ 52.56) และการใช้โปรแกรม Microsoft Excel (ร้อยละ 24.36) ในขณะที่การใช้ระบบฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์มีเพียงร้อยละ 8.97 ปัญหาหลักที่พบคือ การขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านการจัดการทรัพย์สิน (ร้อยละ 79.49) การขาดเครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย (ร้อยละ 73.08) และการขาดระบบการเก็บข้อมูลที่ดี (ร้อยละ 71.79) และความต้องการในการพัฒนาระบบจัดการทรัพย์สินของวัดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยฟังก์ชันที่มีความต้องการสูงสุดคือ ความสามารถในการค้นหาข้อมูลทรัพย์สินได้รวดเร็ว (ค่าเฉลี่ย 4.82) รองลงมาคือ ความสามารถในการบันทึกข้อมูลทรัพย์สินได้ครบถ้วน (ค่าเฉลี่ย 4.75)

2. การพัฒนาระบบปฏิบัติการฐานข้อมูลสำหรับการจัดการทรัพย์สินของวัด ระบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 โมดูลหลัก ได้แก่ 1. โมดูลองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดศาสนสมบัติของวัด 2. โมดูลวิธีจัดทำทะเบียนทรัพย์สินของวัด และ 3. โมดูลการลงทะเบียนทรัพย์สินของวัด โดยพัฒนาตามแบบ ศบว.9 ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และระบบได้รับการพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ได้แก่ PHP เวอร์ชัน 7.4 ขึ้นไป, MySQL เวอร์ชัน 8.0 ขึ้นไป, Laravel เฟรมเวิร์ค, และ Vue.js สำหรับส่วนติดต่อผู้ใช้ โดยคำนึงถึงความยืดหยุ่น ความปลอดภัยของข้อมูล และความสามารถในการเชื่อมโยงกับระบบอื่น ๆ

3. ผลการประเมินประสิทธิภาพและความพึงพอใจของผู้ใช้งาน ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่าระบบมีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.65) โดยด้านที่ได้รับการประเมินสูงสุดคือด้านความปลอดภัยของข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 4.82) และผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งาน พบว่าผู้ใช้มีความพึงพอใจต่อระบบในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.54) โดยด้านที่มีความพึงพอใจสูงสุดคือด้านประสิทธิภาพและประโยชน์ของระบบ (ค่าเฉลี่ย 4.64)

อภิปรายผลการวิจัย

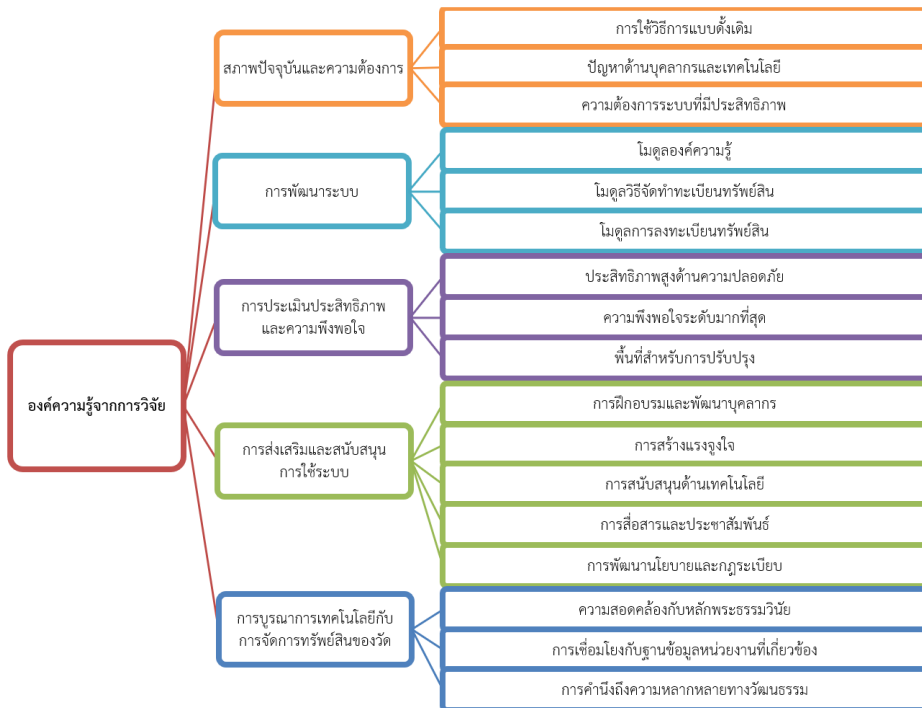
ผลการวิจัยที่พบว่าวัดส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีการจัดการทรัพย์สินแบบดั้งเดิม สะท้อนให้เห็นถึงความล่าช้าในการบริหารจัดการทรัพย์สินของวัดในประเทศไทย ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการขาดการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการวัดอย่างจริงจัง สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสุชนันท์ สุนนโท (2561) ที่พบว่าการบริหารจัดการวัดในประเทศไทยยังขาดการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้อย่างเป็นระบบ ปัญหาการขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านการจัดการทรัพย์สินและการขาดเครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในวัด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพระพรหมบัณฑิต (2562) ที่เสนอว่าการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการนำเทคโนโลยีมาใช้ที่เหมาะสม

การพัฒนาระบบปฏิบัติการฐานข้อมูลสำหรับการจัดการทรัพย์สินของวัด การพัฒนาระบบที่ประกอบด้วย 3 โมดูลหลัก สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ที่เน้นการรวบรวม จัดเก็บ และเผยแพร่ความรู้อย่างเป็นระบบ (Nonaka & Takeuchi, 1995) ซึ่งจะช่วยให้การจัดการทรัพย์สินของวัดมีประสิทธิภาพมากขึ้น การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการพัฒนาระบบ เช่น PHP, MySQL, Laravel, และ Vue.js สอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาซอฟต์แวร์ในปัจจุบันที่เน้นการใช้เทคโนโลยีเปิด (Open Source)

และเฟรมเวิร์คที่มีประสิทธิภาพสูง (Taylor, 2019) ซึ่งจะช่วยให้ระบบมีความยืดหยุ่น ปรับปรุงได้ง่าย และรองรับการขยายตัวในอนาคต

ผลการประเมินประสิทธิภาพและความพึงพอใจของผู้ใช้งาน อยู่ในระดับสูง สะท้อนให้เห็นว่าระบบที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะในด้านความปลอดภัยของข้อมูลและประโยชน์ของระบบ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model) ของ Davis (1989) ที่ระบุว่า การรับรู้ถึงประโยชน์และความง่ายในการใช้งานเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่ามีพื้นที่สำหรับการปรับปรุงในด้านความสามารถในการใช้งานและการเรียนรู้ระบบด้วยตนเอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการออกแบบส่วนติดต่อผู้ใช้ (User Interface) และประสบการณ์ผู้ใช้ (User Experience) ที่เหมาะสมกับผู้ใช้งานที่มีพื้นฐานความรู้ด้านเทคโนโลยีที่แตกต่างกัน (Norman, 2013)

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบปฏิบัติการเชิงกฎหมายและพระธรรมวินัยเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ที่เข้มแข็งในสังคมไทย ได้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่สำคัญหลายประการ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการยกระดับการจัดการทรัพย์สินของวัดและการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในประเทศไทย

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการทรัพย์สินของวัด พบว่าวัดส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีการแบบดั้งเดิม เช่น การจดบันทึกด้วยมือและการใช้สมุดบัญชี ซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการทรัพย์สินที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ปัญหาสำคัญที่พบคือการขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และข้อจำกัดด้านเทคโนโลยี ทำให้เกิดความต้องการระบบที่มีประสิทธิภาพสูง ใช้งานง่าย และมีความปลอดภัย

การพัฒนาระบบปฏิบัติการฐานข้อมูลสำหรับการจัดการทรัพย์สินของวัดจึงเป็นการตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าว โดยระบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยโมดูลหลัก 3 ส่วน ได้แก่ องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดศาสนสมบัติ วิธีจัดทำทะเบียนทรัพย์สินและการลงทะเบียนทรัพย์สิน การออกแบบระบบได้คำนึงถึงความยืดหยุ่น ความปลอดภัยของข้อมูล และความสามารถในการเชื่อมโยงกับระบบอื่น ๆ รวมถึงการทำงานแบบออฟไลน์ได้ ซึ่งเป็นการตอบสนองต่อข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานในบางพื้นที่ ผลการประเมินประสิทธิภาพและความพึงพอใจของผู้ใช้งานแสดงให้เห็นว่าระบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูง โดยเฉพาะในด้านความปลอดภัยและความถูกต้องของการทำงาน ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ยังมีพื้นที่สำหรับการปรับปรุงในด้านความสามารถในการใช้งานและการเรียนรู้ระบบด้วยตนเอง ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ระบบเป็นอีกหนึ่งองค์ความรู้ที่สำคัญจากการวิจัย โดยพบว่า การฝึกอบรม การสร้างแรงจูงใจ การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐาน การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ รวมถึงการพัฒนานโยบายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการใช้งานระบบอย่างแพร่หลายและยั่งยืน ท้ายที่สุด การบูรณาการเทคโนโลยีกับการจัดการทรัพย์สินของวัดต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับหลักพระธรรมวินัยและประเพณีปฏิบัติที่ดั้งเดิม การเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการคำนึงถึงความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น จะช่วยให้การนำเทคโนโลยีมาใช้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง องค์ความรู้เหล่านี้ไม่เพียงแต่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการจัดการทรัพย์สินของวัดเท่านั้น แต่ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการพระพุทธศาสนาในประเทศไทยในภาพรวมได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. มหาเถรสมาคมควรพิจารณาออกระเบียบเพื่อส่งเสริมการใช้ระบบปฏิบัติการฐานข้อมูลในการจัดการทรัพย์สินของวัดอย่างเป็นรูปธรรม
2. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับวัดทั่วประเทศ
3. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรการอบรมด้านการจัดการทรัพย์สินของวัดและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับพระสงฆ์และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยบรรจุเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาของคณะสงฆ์
4. ควรมีการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาในการพัฒนาและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการวัด
5. ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานกลางหรือคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อกำกับดูแลและส่งเสริมการใช้ระบบปฏิบัติการฐานข้อมูลในการจัดการทรัพย์สินของวัดในระดับประเทศ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรมีการจัดทำคู่มือการใช้งานระบบที่เข้าใจง่ายและครอบคลุม รวมถึงการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบวิดีโอสาธิตการใช้งาน เพื่อช่วยให้ผู้ใช้สามารถเรียนรู้การใช้งานระบบได้ด้วยตนเอง
2. ควรมีการจัดอบรมการใช้งานระบบอย่างต่อเนื่อง โดยแบ่งเป็นระดับพื้นฐานและระดับขั้นสูง เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถใช้ประโยชน์จากระบบได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ
3. ควรมีการพัฒนาระบบสนับสนุนทางเทคนิค (Technical Support) ที่มีประสิทธิภาพ เช่น ระบบช่วยเหลือแบบออนไลน์ (Online Help Desk) หรือศูนย์ให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการใช้งานระบบ
4. ควรมีการส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์การใช้งานระบบระหว่างวัดต่าง ๆ เช่น การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือการพัฒนาชุมชนออนไลน์สำหรับผู้ใช้งานระบบ
5. ควรมีการพัฒนาแนวทางการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างระบบปฏิบัติการฐานข้อมูลกับระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบบัญชีของวัด หรือระบบฐานข้อมูลของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อให้เกิดการบูรณาการข้อมูลและลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลกระทบของการนำระบบปฏิบัติการฐานข้อมูลมาใช้ในการจัดการทรัพย์สินของวัดในระยะยาว เพื่อประเมินประสิทธิผลและความยั่งยืนของการใช้ระบบ

2. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) หรือ การเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลและการตัดสินใจในการจัดการทรัพย์สินของวัด
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการทรัพย์สินของวัดในประเทศไทยกับประเทศอื่น ๆ ที่นับถือพระพุทธศาสนา เพื่อนำแนวปฏิบัติที่ดีมาประยุกต์ใช้
4. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการทรัพย์สินของวัดที่บูรณาการกับเทคโนโลยี Blockchain เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือในการจัดการทรัพย์สิน
5. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพการจัดการทรัพย์สินของวัด เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินและพัฒนากาการบริหารจัดการทรัพย์สินของวัดอย่างเป็นระบบ

เอกสารอ้างอิง

- พระครูสุนทรวัชรกิจ (บุญธรรม ธมฺมิโก). (2557). *กลยุทธ์การจัดการทรัพยากรมนุษย์ของ คณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). (2551). *คำวัด: พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เลียงเชียง.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต). (2553). *พุทธวิถีการบริหาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสุพันธ์ สุนฺนโท. (2557). *การพัฒนารูปแบบการจัดการศาสนสมบัติของวัดใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319-340.
- Nonaka, I. & Takeuchi, H. (1995). *The knowledge-creating company: How Japanese companies create the dynamics of innovation*. New York: Oxford University Press.
- Norman, D. (2013). *The design of everyday things: Revised and expanded edition*. New York: Basic Books.
- Taylor, O. (2019). *Laravel: Up & running: A framework for building modern PHP apps*. Sebastopol, CA: O'Reilly Media.